

EURAJOKI LIINMAA

Kaivaus

Jukka Luoto ja Erkki Salminen 1979

Esiluvut. foto 149/31.12.1979

EURAJOKI LIINMAA 1979

Kaivauskertomus

Jukka Luoto

Erkki Salminen

Yleistä

Sijainti: pk 1132 12

x= 6790 07

y= 532 92

Kaivaukset suoritettiin Eurajoen Liinmaan linnalla elokuussa 1979. Työvoimana oli eurajokelaisia nuorisotyöttömiä palkattuina valtion työllistämisvaroin. Kaivausten johtajana toimi FL Jukka Luoto ja apulaisena HuK Erkki Salminen.

Kesällä 1978 suoritettiin kaivaukset linnan piha-alueella. Maastonkuvauksessa viittaa vuoden 1978 kaivauskertomukseen. Tänä vuonna (1979) keskitettiin kaivaukset pihan ulkopuoliseen alueeseen. Pihan tasosta lähtien kaivettiin kaksi koeojaa poikki vallien ja vallihaudan. Korkeuspisteenä käytettiin vuoden 1978 kaivausten korkeuspistettä. Vaaituskoneen lukema tässä pisteessä oli 0. Pisteeseen siirrettiin korkeus paikallisen merenpinnan tasosta; pisteen korkeudeksi saatiin 8,56 m yläpuolella merenpinnan.

Koeoja A

Pihan kaakkoisreunasta lähtien kaivettiin luode - kaakko -suuntainen (tarkka suunta 131) 2 m:n levyinen ja 22 m pitkä oja. Ojan paikaksi valittiin kohta, jossa ulkovallin ulkopuolella oleva terassimainen tasanne on leveimmillään. Ojan kaakkoispää ulottui tasanteen ulkoringeeseen.

Oja jaettiin 2 x 2 m:n kokoisiin ruutuihin, jotka numeroitiin pihan puoleisesta päästä lähtien A-1, A-2, A-3 ... Aluksi poistettiin pinnasta laskien n. 10 cm:n paksuinen kerros; kerros I. Tämä kerros muodostui koko ojan alueella pääasiassa pintaturpeesta, jonka paksuus oli

5 - 10 cm. heti pintaturpeen alla oli yhtenäinen muutamman cm :n paksuinen nokisen maan kerros. Nokikerros päättyi ulkoterassin ulkorinteessä ruudussa A-11. Vallihaudan pohjalla ruutujen A-4 ja A-5 taitteessa nokinen maa näytti jatkuvan syvemmälle. Tasossa I (= n. 10 cm pinnasta) maa oli jo lähes kokonaan soraa. Pihalta laskeutuvassa rinteessä ruuduissa A-1, A-2 ja A-3 oli joi-tain suurempia särmikkäitä lohkaraita (suurin mitta n. 50 - 100 cm), jotka saattaisivat olla ylempää vierineitä. Linnan pihaa kiertävää sisävallia ei voitu havaita tällä kohdalla. Ulkovallin päällä, lähinnä sen ulkorinteessä ruudussa A-7 oli selvästi ympäristöään tiiviimpi kiveys. Kivet olivat särmikkäitä ja melko pieniä, suurin mitta pääasiassa n. 10 - 20 cm. Kiveys päättyi melko jyrkästi vallin ulkoreunaan. Kohdassa, jossa kiveys päättyi oli halkaisijaltaan n. 30 cm:n suuruinen alue, jossa oli maatonutta puunjätettä sekä jonkinverran nokimaata ympärillä. Syvemmälle jatkuvaa nokimaata oli myös ruudussa A-10, n. 50 x 100 cm:n alueella ruudun etelänurkassa. Tällä alueella oli havaittavissa myös selvä tiilikeskittymä. Terassin päällä ruuduissa A-8, A-9 ja A-10 maa oli selvästi tiiviimpää, savipitoisempaa. Ruudun A-11 puolivälissä savipitoinen maa muuttui punertavaksi soraksi.

Kerros II (= tasosta I alaspäin)

Rinteessä ruutujen A-1, A-2 ja A-3 alueella nokikerroksen alapuolelta alkanut sorakerros jatkui syvemmälle ilman havaittavia muutoksia maalajissa. Sora oli vaikeasti kaivettavaa, tiiviiksi pakkautunutta. E.m. ruudut kaivettiin runsaan 20 cm:n syvyisiksi, jonka lisäksi tehtiin yksi n. 60 cm:n syvyinen 50 x 50 cm:n kokoinen kuoppa ruudun A-1 alempaan puoliskoon. Kuopassa maa jatkui samanlaisena kuin ylempänä.

Ruudussa A-4 vallihaudan pohjalla oli muutama suurehko kivi, joiden välissä maa oli löyhää nokipitoista humusmaata n. 20 cm:n syvyyteen. Ruudun alueella oli melko runsaasti tiilimurskaa. Nokimaan alla alkoi samanlainen sora kuin ylempänä rinteessä. Vallihaudan pohja kaivettiin n. 60 cm:n syvyyteen.

Ruudussa A-7 tasossa I havaittu kiveys oli yksikerroksinen, kivien alla alkoi sora. Tasossa I näkynyt maatuneen puun alue hävisi n. 10 cm alempana. Ruuduissa A-8, A-9 ja A-10 savipitoinen maa jatkui n. 30 - 50 cm:n syvyyteen. Tämän alla oli muutaman cm:n paksuinen nokikerros, joka ruudussa A-10 n. 1 m:n matkalla hävisi lähes kokonaan jatkuen kuitenkin ruudussa A-11, jossa se yhtyi ylempään nokikerrokseen. Tämä yhtynyt nokikerros päättyi ennen ruudun A-11 kaakkoisreunaa (= koeojan pää) kohdassa, jossa heti pintaturpeen alla oli punertavaa soraa. Punertava sora tuli esiin myös muualla alemman nokikerroksen alta.

Ulkovalli ruutujen A-6 ja A-7 alueella kaivettiin ulompien ruutujen tasoon. Alempi nokikerros jatkui vallin alla ohentuen ja päättyen vallin sisärinteen kohdalla. Vallissa oli ylemmän nokikerroksen alla soraa n. 20 - 30 cm, jonka alla oli tiiviimpää, savista maata n. 20 - 40 cm ja tämän alla alempi nokikerros, jonka alla punertava sora. Valli oli suurimmillaan n. 80 cm korkea mitattuna alemmasta nokikerroksesta pintaan. Mitään sisäisiä rakenteita vallissa ei voitu havaita, siinä oli vain muutama suurehko kivi.

Tiilimurskaa oli koko koeoja A:n alueella;

Ruuduissa A-1, A-2 ja A-3 ainoastaan sieltä tältä muutamia palasia.

Ruudusta A-4 vallihaudan pohjalta n. 220 g tiilimurskaa.

Ruuduista A-5-9 tiilimurskaa hajanaisesti sieltä tältä.

Ruudusta A-10 n. 2200g tiilimurskaa, joukossa muutama suurempi pala.

Ruudusta A-11 (lähinnä luoteispuoliskosta) n. 3500 g tiilimurskaa, joukossa muutama suurempi pala.

Koeoja B

Pihan luoteisreunasta sisävallin sisäreunasta lähtien kaivettiin kaakko - luode -suuntainen (tarkka suunta 313) 2 m:n levyinen ja 26 m pitkä oja. Paikaksi valittiin kohta, jossa vallirakenteet selvästi erottuivat. Lisäksi otettiin huomioon puuston tiheys.

Oja jaettiin 2 x 2 m:n kokoisiin ruutuihin, jotka numeroitiin pihan puoleisesta päästä lähtien B-1, B-2, B-3 ... Aluksi poistettiin n. 10 cm:n paksuinen kerros (kerros I) tasoon I. Ruuduissa B-1-5 oli pintaturve paksuudeltaan n. 5 cm. Sen alla oli yhtenäinen n. 2 - 4 cm paksu nokikerros. Koeojan alusta n. 80 cm oli linnan pihan puolella. Tällä alueella oli suurehkoja kiviä ja nokikerros jatkui niiden välissä syvemmälle. Sisävallin päällä (B-2 ja B-3) oli joitain erikokoisia kiviä siellä täällä, ei kuitenkaan mitään yhtenäistä kiveystä. Nokikerroksen alta alkoi sora. Ruudun B-4 kaakkoisreunassa sisävallin ulkorinteessä oli vallin suuntaisesti rivissä kolme melko suorakulmaista isoa kiveä (suurin mitta n. 60 - 70 cm). Kivien välissä ja kivirivin yläpuolella oli nokimaata syvemmällä kuin muualla. Maastossa tuntui turpeen alla koeojan koillispuolella vielä ainakin yksi samassa rivissä oleva kivi. Kivirivin alapuolella vallihaudan sisärinteessä oli melko runsaasti erikokoisia kiviä. Ruudussa B-6 vallihaudan pohjalla oli suurehkoja särmikkäitä kiviä, joiden välissä löyhä noensekainen maa jatkui syvemmälle kuin muualla. Vallihaudan pohjalla oli lisäksi runsaasti tiilimurskaa. Vallihaudan ulkorinteessä ei pintaturpeen alla havaittu yhtenäistä nokikerrosta, nokimaata oli vain paikoin. Ruudun B-8 alusta alkaa jälleen ohuena pintaturpeen alla nokikerros jatkuen ruudun B-9 puoliväliin. Ruudun B-8 lounaisreunassa oli n. 40 x 130 cm:n kokoinen syvemmälle jatkuva nokisen maan alue. Ruudun B-8 kohdalla on havaittavissa matala vallimainen kohouma, jonka ulkopuolelta alkaa tasanne, jossa on aivan pintaturpeen alla vierä vieressä pyöreähköjä, halkaisijaltaan n. 30 - 50 cm:n

kokoisia kiviä runsaan 5m:n matkalla. Kivikko tuntuu jatkuvan sivusuunnassa koeojan kummallakin puolella. Kivien välit ovat humusmaan täyttämiä. Nokimaata ei kivien välissä ollut. Kivikko päättyy jyrkästi ruudussa B-11. Kivikon jälkeen alkaa turpeen alla vähäkinen sora. Ruudussa B-12 on matala vallimainen harjanne, jonka jälkeen maa alkaa laskea loivasti. Ruudussa B-13 oli melko runsaasti erikokoisia särmikkäitä kiviä. Koeojan alkupäästä poistettiin toinen n. 10 cm:n paksuinen kerros (kerros II) tasoon II ruuduissa B-1-9. Ruudussa B-1 piha-alueella vielä jonkin verran nokea kivien välissä. Sisävalli lähes kivetöntä soraa. Ruudussa B-4 kivirivin kivien välissä vielä jonkin verran nokea, nokimaa jatkuu myös vallihaudan pohjalla. Ruuduissa B-9-11 olevan kivikon kiviä ei liikuteltu, kivien välissä humusmaan alla alkoi sora. Sisävalliin tehtiin pohjaan ulottuva leikkaus. Valli koostui lähes kivettömästä sorasta, joka ei ollut savi- pitoista. Tasossa, joka oli n. 50 cm pihamaan pintatasoa alempana, oli muutaman cm:n paksuinen nokikerros. Tässä tasossa oli melko runsaasti suurehkoja särmikkäitä kiviä. Valli oli suurimmillaan n. 130 cm korkea mitattuna alemmasta nokikerroksesta pintaan. Alempi nokikerros jatkui myös vallin ulkopuolella ruudussa B-4 vajaan 2 m:n mit- taisena n. 30 - 40 cm pinnasta. Vallihaudan pohjalla nokinen maa päättyi n. 40 cm pin- nasta. Vallihaudan pohjalta tuli tiilimurskaa n. 22 kg, joukossa oli pari puolikasta. Ruudusta B-5, vallihau- dan sisärinteestä tuli tiilimurskaa n. 7,5 kg. Muista ruuduista B-1-9 tuli tiilimurskaa hajanaisesti sieltä täältä. Ruutuihin B-4 ja B-7 tehtiin vielä halkaisijal- taan n. 50 cm:n kokoiset 60 - 70 cm syvät kuopat. Kuo- pissa ei havaittu muutoksia maan laadussa.

Turussa 16. joulukuuta 1979

Erkki Salminen

LIITTEET

Löytöluettelo

Mustavalkonegatiiviluettelo

Pinta- ja pohjavaaitusluvut

Valokuvia 30 kpl

Yleiskartta

Tasokarttoja 3 kpl

Profiilikarttoja 2 kpl

EURAJOKI, LIINMAA 1979

Mustavalkonegatiivit:

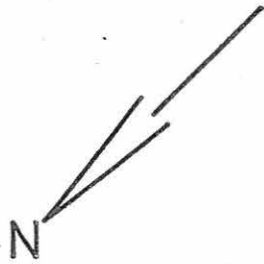
- TYA 2506: koeoja A, taso I, kuvattu luoteesta
TYA 2507: koeoja A, ruudut 1-3, taso I, kuvattu kaakosta
TYA 2508: ruutu A 7, taso I, kuvattu kaakosta
TYA 2509: ruudut B 1 ja B 2, taso I, kuvattu kaakosta
TYA 2510: koeoja B, työkuva, kerros I, kuvattu kaakosta
TYA 2511: ruudut B 3-5, taso I, kuvattu luoteesta
TYA 2512: ruutu B 4, taso I, kuvattu koillisesta
TYA 2513: ruudut B 6 ja B 7, taso I, kuvattu kaakosta
TYA 2514: maisemakuva pelloilta, kuvattu idästä
TYA 2515: maisemakuva pelloilta, kuvattu eteläkaakosta
TYA 2516: ruutu B 8, taso I, kuvattu kaakosta
TYA 2517: ruudut B 9-11, taso I, kuvattu kaakosta
TYA 2518: ruudut B 12 ja B 13, taso I, kuvattu kaakosta
TYA 2519: ruudut B 11-8, taso I, kuvattu luoteesta
TYA 2520: ruutu B 1, taso II, kuvattu kaakosta
TYA 2521: ruutu B 2, taso II, kuvattu kaakosta
TYA 2522: ruutu B 1, taso II, kuvattu luoteesta
TYA 2523: ruutu A 7, taso II, kuvattu kaakosta
TYA 2524: ruutu A 11, n. 15 cm pinnasta, kuvattu kaakosta
TYA 2525: ruudut A 5 ja A 6, taso II, kuvattu luoteesta
TYA 2526: ruudut A 1-3, taso II, kuvattu kaakosta
TYA 2527: ruutu A 7, koillisprofiili, kuvattu etelästä
TYA 2528: ruutu A 7, lounaisprofiili, kuvattu lännestä
TYA 2529: ruudut A 7 ja A 6, leikkaus vallissa pohjaan kai-
vettuna, kuvattu kaakosta
TYA 2530: ruutu A 7, koillisprofiili, kuvattu lounaasta
TYA 2531: ruutujen A 2 ja A 3 raja, koillisprofiili,
kuvattu lounaasta
TYA 2532: ruudut B 1-3, leikkaus vallissa pohjaan kaivettuna,
kuvattu kaakosta
TYA 2533: sama kuin ed.
TYA 2534: ruudut B 2 ja B 3, lounaisprofiili, kuvattu idästä
TYA 2535: ruutu B 5, vallihaudan pohja pohjaan kaivettuna,
kuvattu kaakosta
-

PINTALUVUT / POHJALUVUT

MK 1 : 100

KP = 0

(8,56 m y.m.p.)

$\frac{388}{410}$		
$\frac{361}{387}$	11	$\frac{400}{400}$
$\frac{317}{371}$		$\frac{350}{377}$
$\frac{296}{357}$	10	$\frac{317}{361}$
$\frac{281}{346}$		$\frac{285}{349}$
$\frac{279}{334}$	9	$\frac{273}{332}$
$\frac{279}{325}$		$\frac{275}{317}$
$\frac{277}{320}$	8	$\frac{271}{317}$
$\frac{262}{316}$		$\frac{260}{313}$
$\frac{224}{305}$	7	$\frac{222}{305}$
$\frac{200}{289}$		$\frac{198}{289}$
$\frac{205}{280}$	6	$\frac{203}{275}$
$\frac{247}{281}$		$\frac{245}{270}$
$\frac{288}{317}$	5	$\frac{302}{321}$
$\frac{334}{390}$		$\frac{341}{382}$
$\frac{301}{390}$	4	$\frac{298}{362}$
$\frac{263}{290}$		$\frac{268}{300}$
$\frac{227}{253}$	3	$\frac{245}{260}$
$\frac{199}{227}$		$\frac{226}{251}$
$\frac{173}{193}$	2	$\frac{186}{205}$
$\frac{140}{171}$		$\frac{128}{156}$
$\frac{100}{119}$	1	$\frac{102}{118}$
$\frac{065}{091}$		$\frac{064}{092}$

KOEOJA A

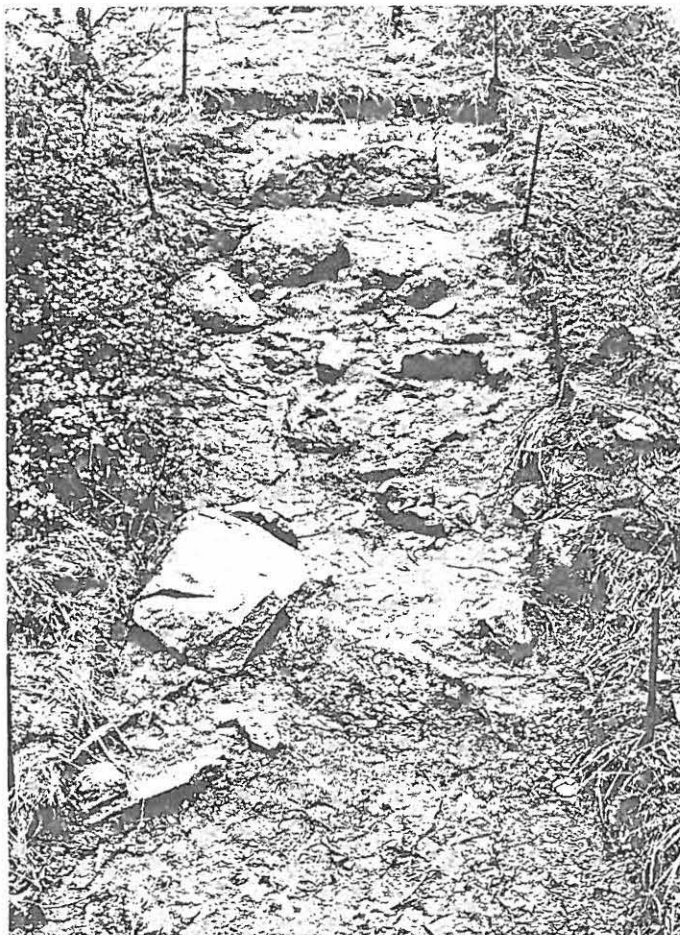
$\frac{165}{213}$		$\frac{197}{231}$
$\frac{176}{216}$	1	$\frac{195}{227}$
$\frac{134}{219}$		$\frac{151}{232}$
$\frac{109}{230}$	2	$\frac{141}{235}$
$\frac{094}{231}$		$\frac{118}{236}$
$\frac{145}{237}$	3	$\frac{105}{236}$
$\frac{188}{209}$		$\frac{135}{212}$
$\frac{219}{293}$	4	$\frac{172}{273}$
$\frac{262}{312}$		$\frac{230}{302}$
$\frac{304}{373}$	5	$\frac{271}{381}$
$\frac{364}{418}$		$\frac{318}{417}$
$\frac{383}{420}$	6	$\frac{379}{421}$
$\frac{361}{375}$		$\frac{375}{418}$
$\frac{318}{347}$	7	$\frac{331}{359}$
$\frac{288}{310}$		$\frac{290}{313}$
$\frac{261}{284}$	8	$\frac{272}{296}$
$\frac{263}{290}$		$\frac{280}{299}$
$\frac{282}{297}$	9	$\frac{286}{302}$
$\frac{288}{299}$		$\frac{301}{309}$
$\frac{296}{307}$	10	$\frac{309}{330}$
$\frac{300}{316}$		$\frac{311}{322}$
$\frac{302}{315}$	11	$\frac{289}{321}$
$\frac{291}{299}$		$\frac{288}{306}$
$\frac{278}{300}$	12	$\frac{305}{312}$
$\frac{307}{318}$		$\frac{333}{342}$
$\frac{355}{367}$	13	$\frac{362}{371}$
$\frac{370}{379}$		$\frac{380}{392}$

KOEOJA B

Kuva 1.

Koeoja A, taso I,
kuvattu luoteesta.
(TYA 2506).

Kuva 2.

Koeoja A, ruudut 1-3,
taso I, kuvattu kaa-
kosta. (TYA 2507).

Kuva 3. Ruutu A 7, taso I, kuvattu kaakosta.
(TYA 2508).

Kuva 4. Ruudut B 1 ja B 2, taso I, kuvattu
kaakosta. (TYA 2509)..

Kuva 5.

Koeoja B, työkuva,
kerros I, kuvattu
kaakosta. (TYA 2510).

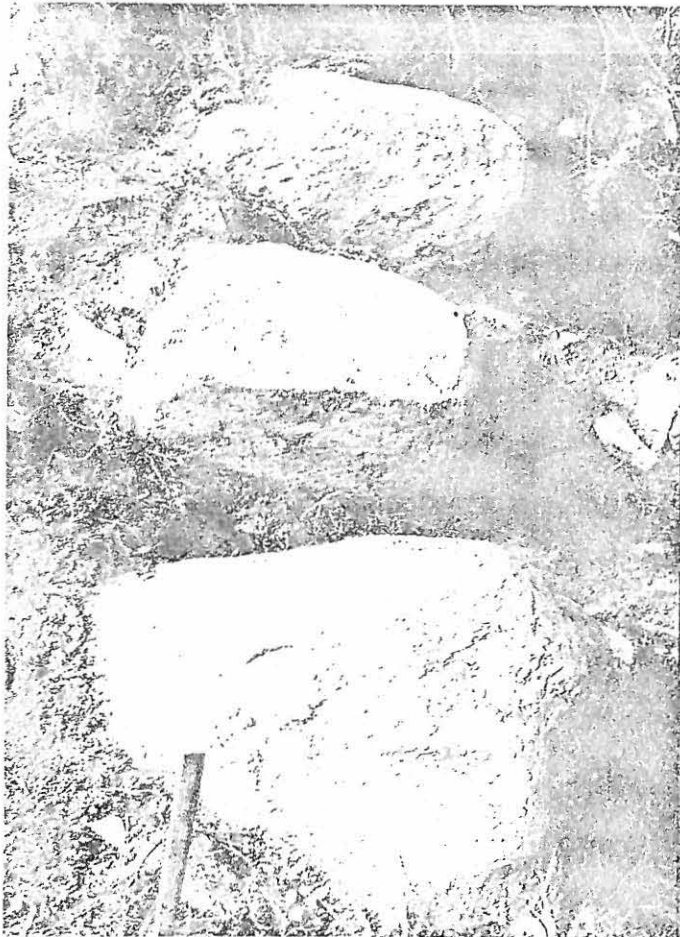

Kuva 6.

Ruudut B 3-5, taso I,
kuvattu luoteesta.
(TYA 2511).

Kuva 7.

Ruutu B 4, taso I,
kuvattu koillisesta.
(TYA 2512).

Kuva 8. Ruudut B 6 ja B 7, taso I, kuvattu
kaakosta. (TYA 2513).

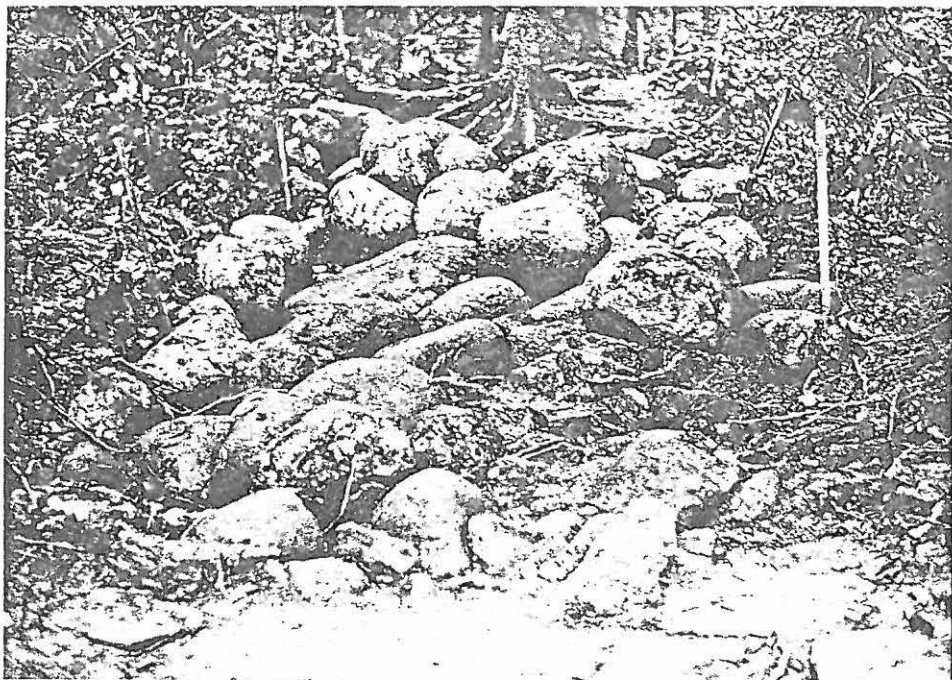
Kuva 9. Maisemakuva pelloilta, kuvattu idästä. (TYA 2514).

Kuva 10. Maisemakuva pelloilta, kuvattu eteläkaakosta. (TYA 2515).

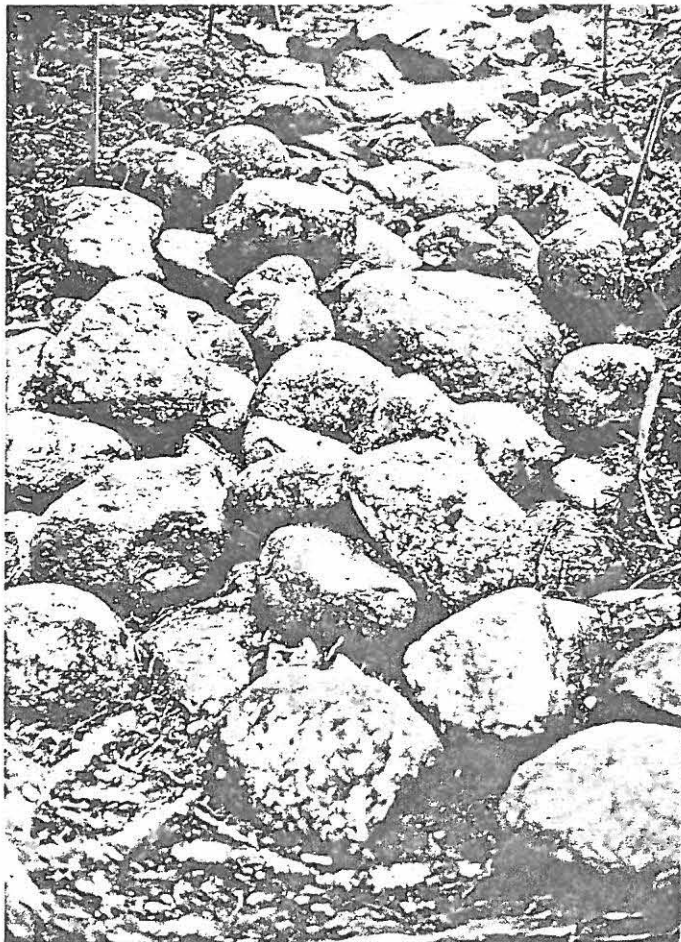
Kuva 11. Ruutu B 8, taso I, kuvattu kaakosta.
(TYA 2516).

Kuva 12. Ruudut B 9-11, taso I, kuvattu kaakosta. (TYA 2517).

Kuva 13. Ruudut B 12 ja B 13, taso I, kuvattu kaakosta. (TYA 2518).

Kuva 14.

Ruudut B 11-8, taso I,
kuvattu luoteesta.
(TYA 2519).

Kuva 15. Ruutu B 1, taso II, kuvattu kaakosta.
(TYA 2520).

Kuva 16. Ruutu B 2, taso II, kuvattu kaakosta.
(TYA 2521).

Kuva 17. Ruutu B 1, taso II, kuvattu luoteesta. (TYA 2522).

Kuva 18. Ruutu A 7, taso II, kuvattu kaakosta. (TYA 2523).

Kuva 19. Ruutu A 11, n. 15 cm pinnasta,
kuvattu kaakosta. (TYA 2524).

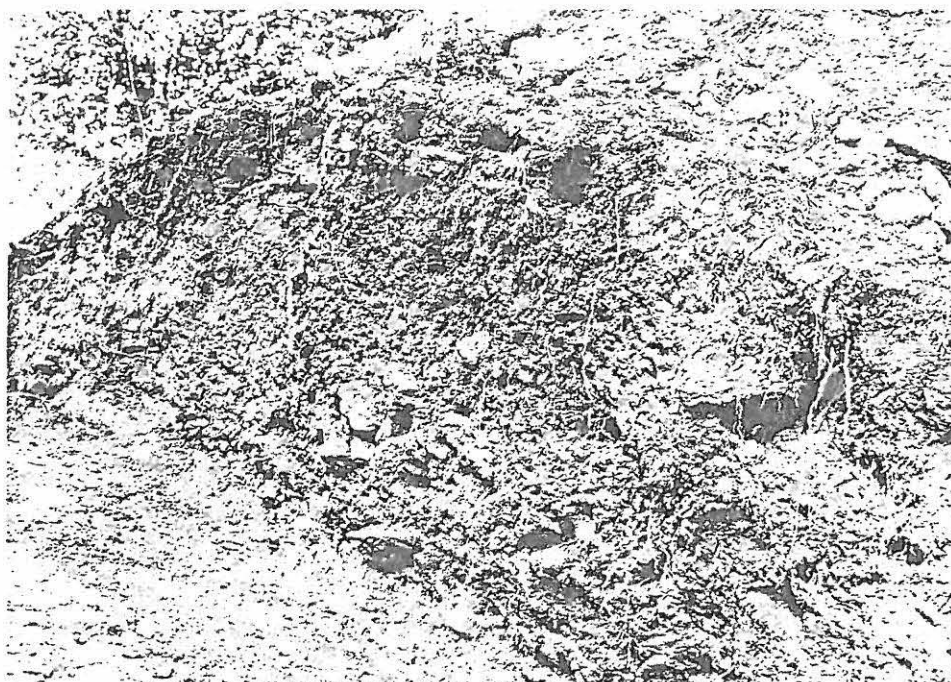
Kuva 20.
Ruudut A 5 ja A 6,
taso II, kuvattu
luoteesta.
(TYA 2525).

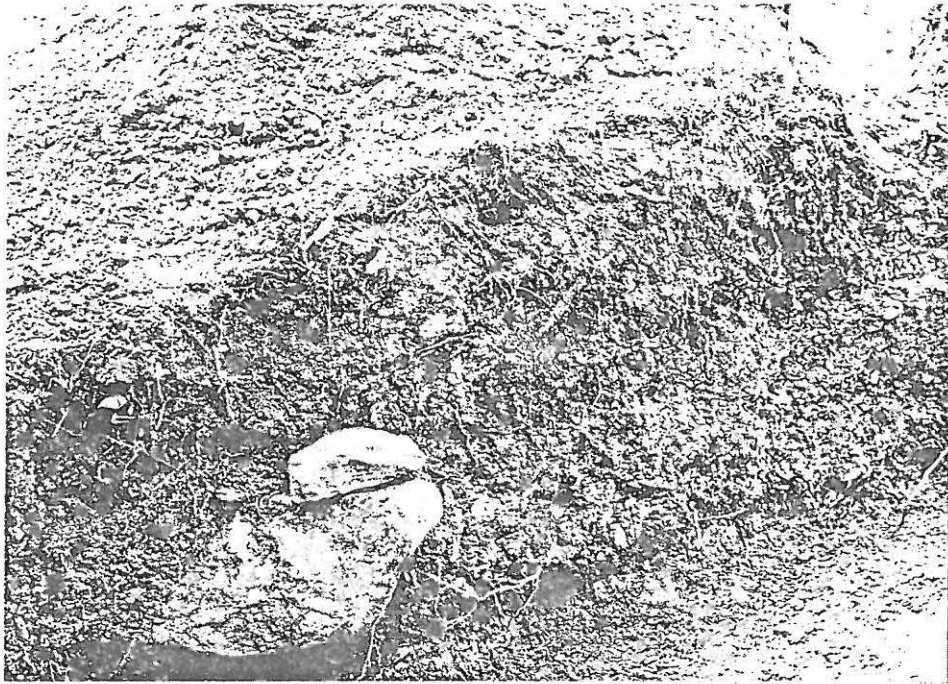
Kuva 21.

Ruudut A 1-3, taso II
kuvattu kaakosta.

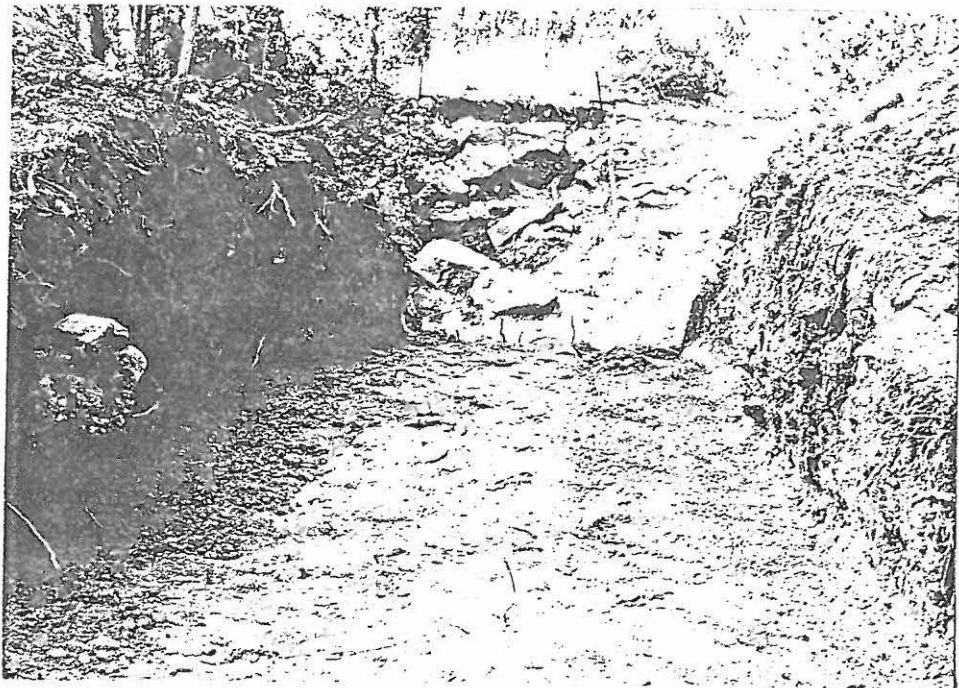
(TYA 2526).

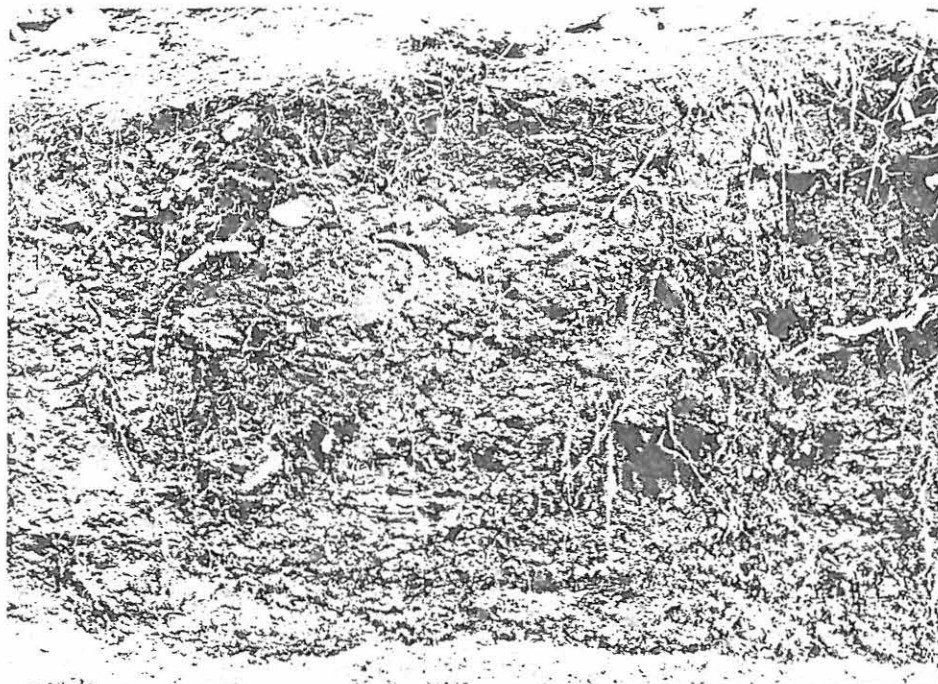
Kuva 22. Ruutu A 7, koillisprofiili, kuvattu etelästä. (TYA 2527).

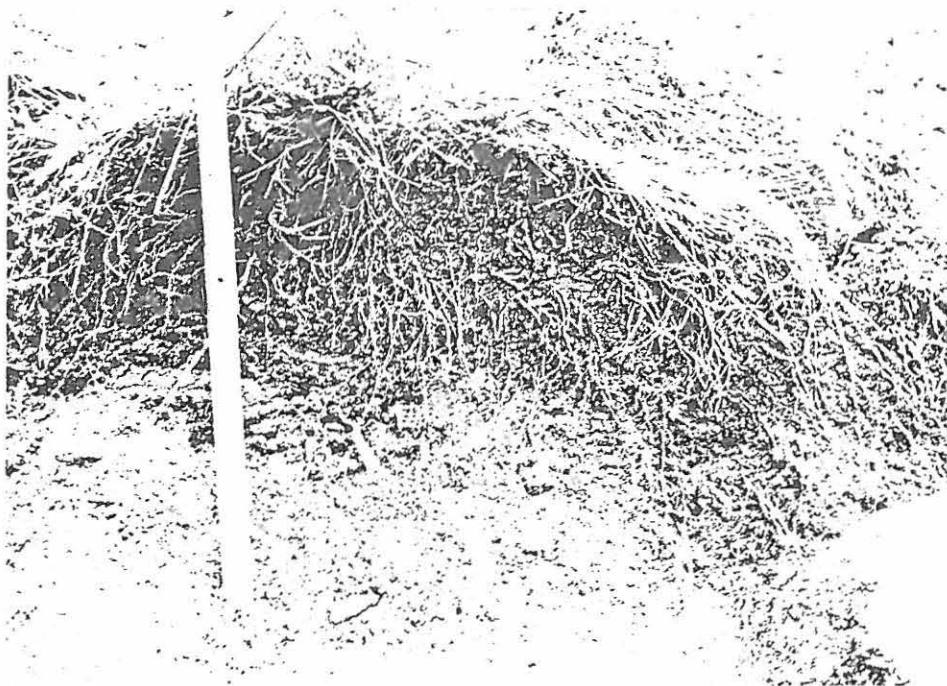
Kuva 23. Ruutu A 7, lounaisprofiili,
kuvattu lännestä. (TYA 2528).

Kuva 24. Ruudut A 7 ja A 6, leikkaus
vallissa pohjaan kaivettuna,
kuvattu kaakosta. (TYA 2529).

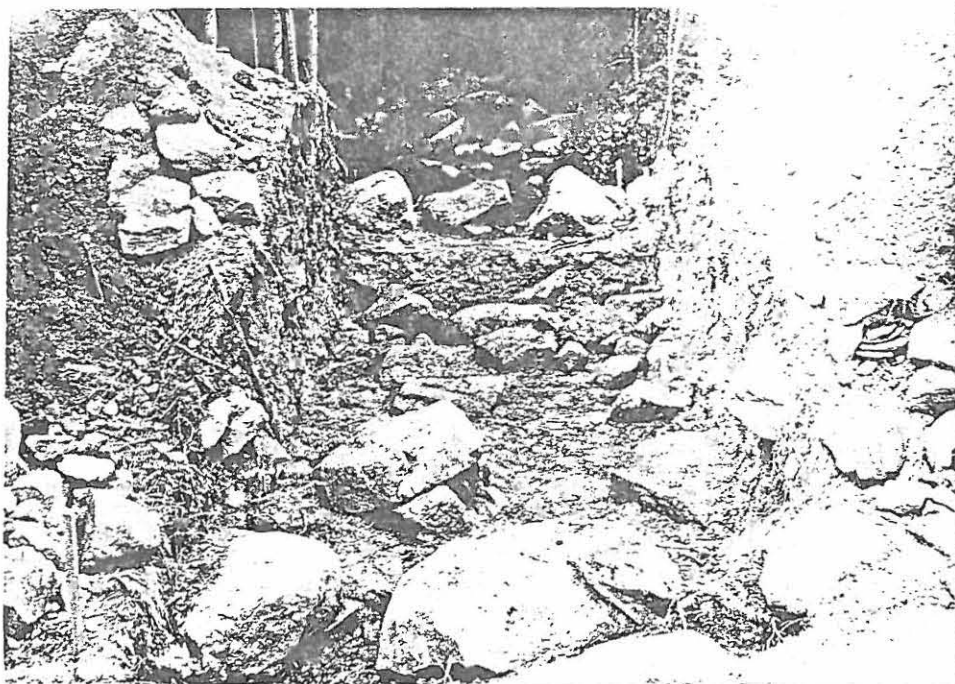
Kuva 25. Ruutu A 7, kuoillisprofiili,
kuvattu lounaasta. (TYA 2530).

Kuva 26. Ruutujen A 2 ja A 3 raja,
kuoillisprofiili, kuvattu
lounaasta. (TYA 2531).

Kuva 27.

Ruudut B 1-3, leikkaus vallissa pohjaan kaivettuna, kuvattu kaakosta. (TYA 2532).

Kuva 28. Sama kuin edellinen. (TYA 2533).

Kuva 29.

Ruudut B 2 ja B 3,
lounaisprofiili, ku-
vattu idästä. (TYA
2534).

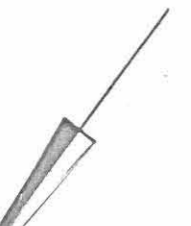
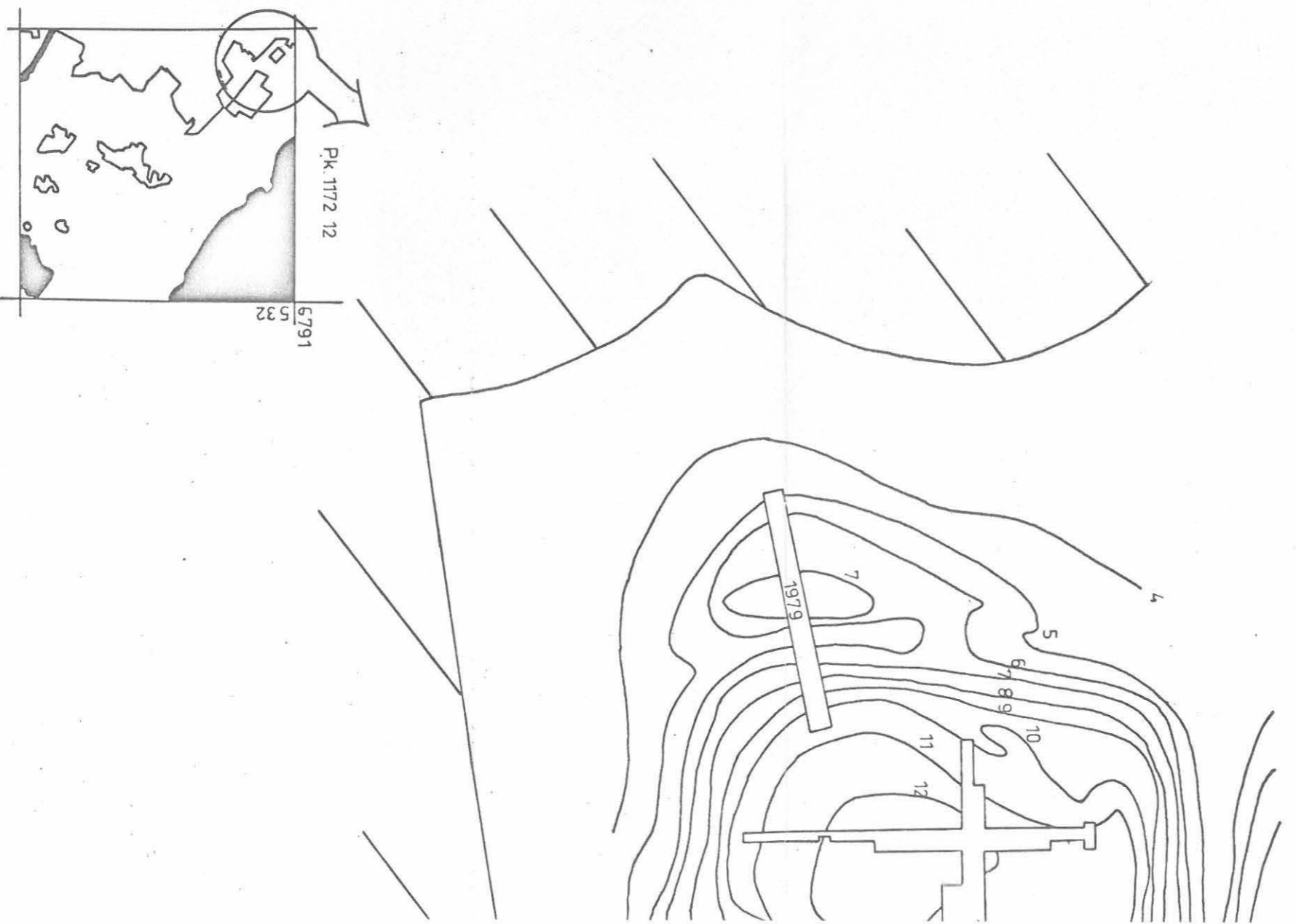
Kuva 30.

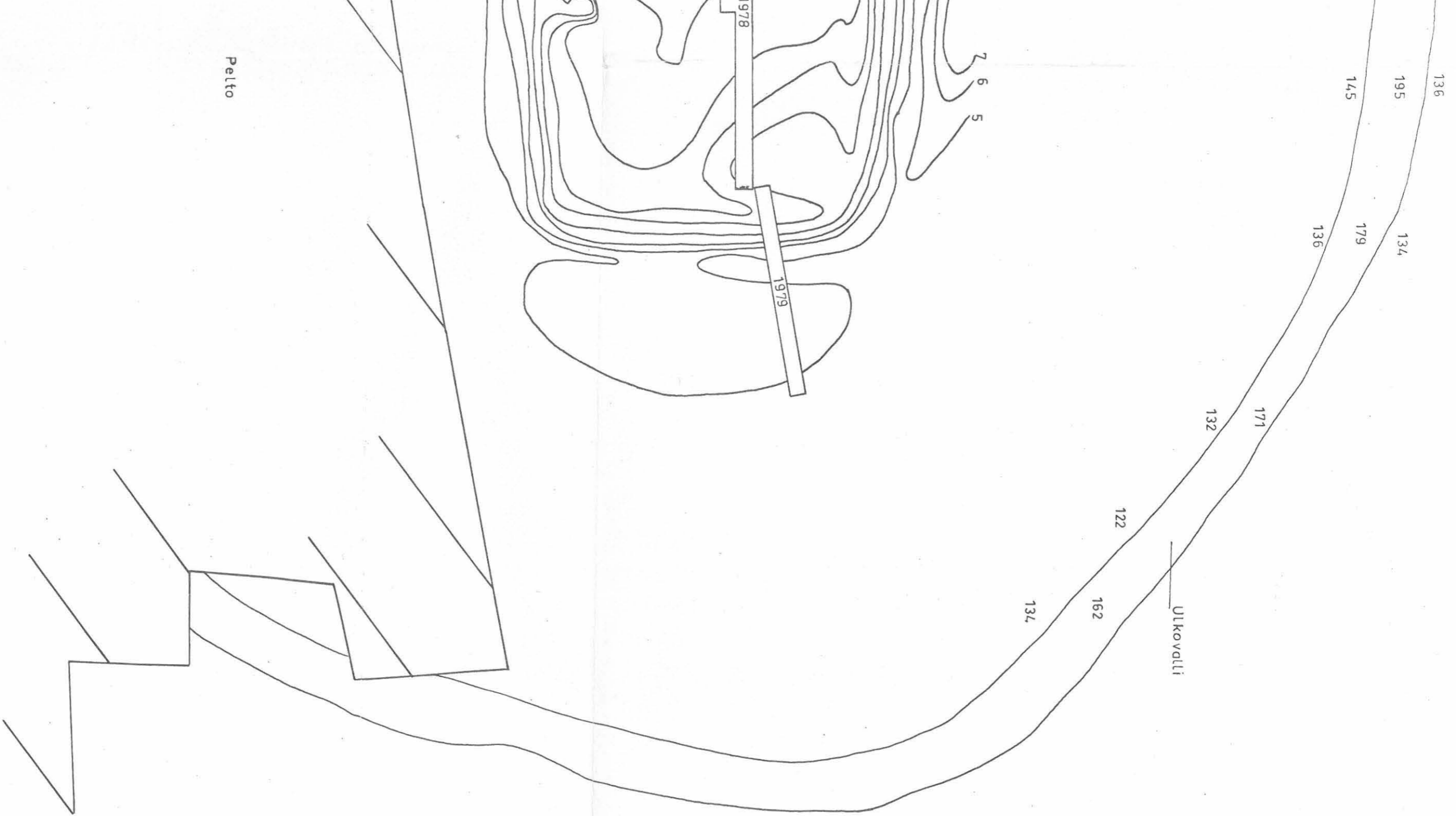
Ruutu B 5, vallihau-
dan pohja pohjaan kai-
vettuna, kuvattu kaa-
kosta. (TYA 2535).

EURAJOKI, Linnmaan linna

1978 - 1979

1:500

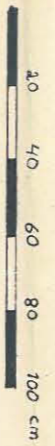

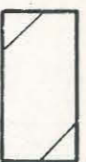

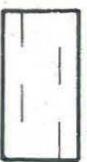

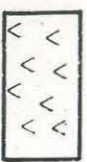

EURAJOKI LINNAMA
1979

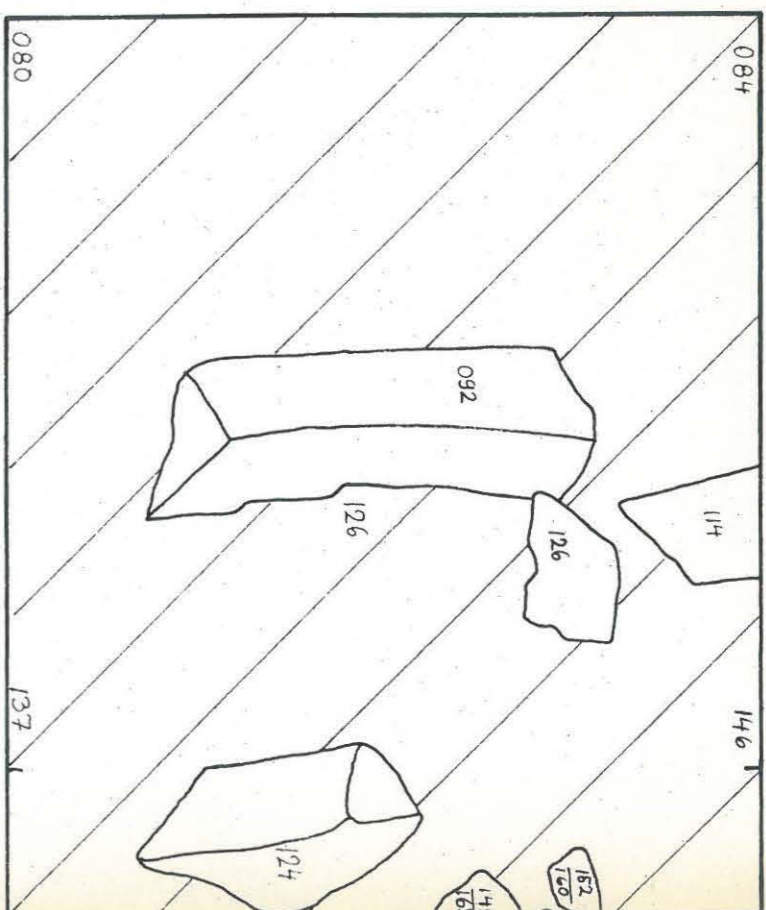
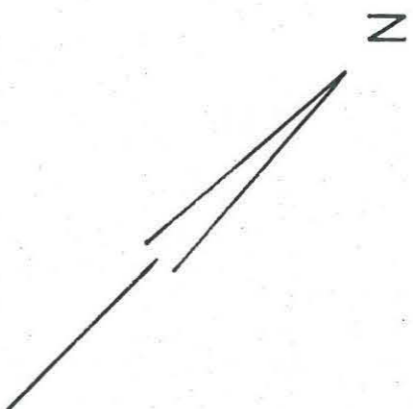
KARTTA II

KOEOJA A
TASOI

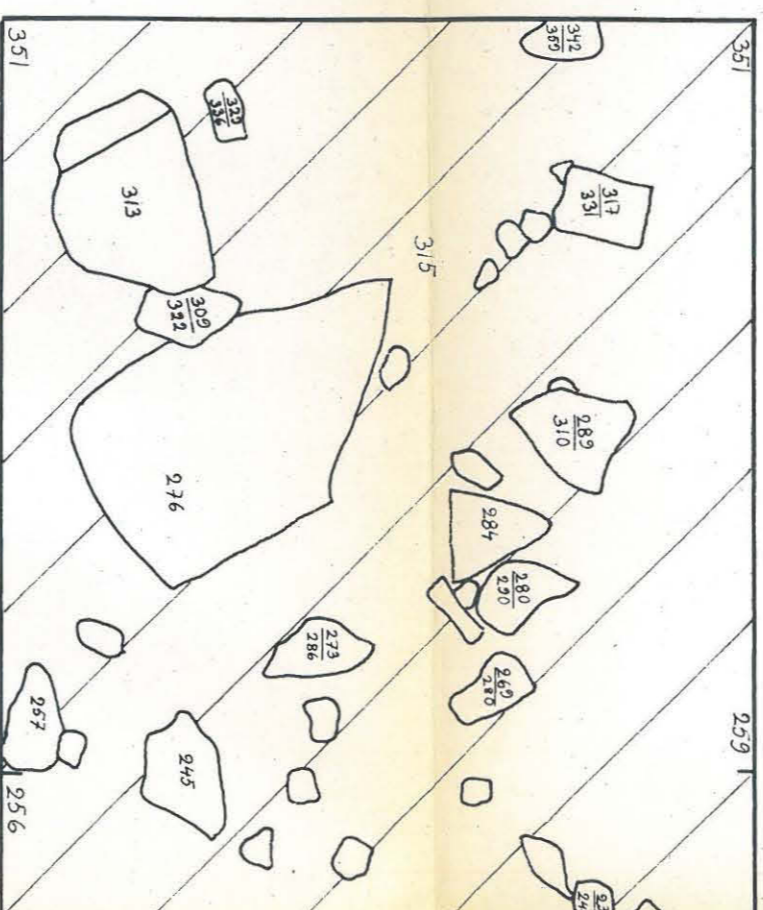
KP = 0 (8,56 m y.m.p.)
MK 1 : 20

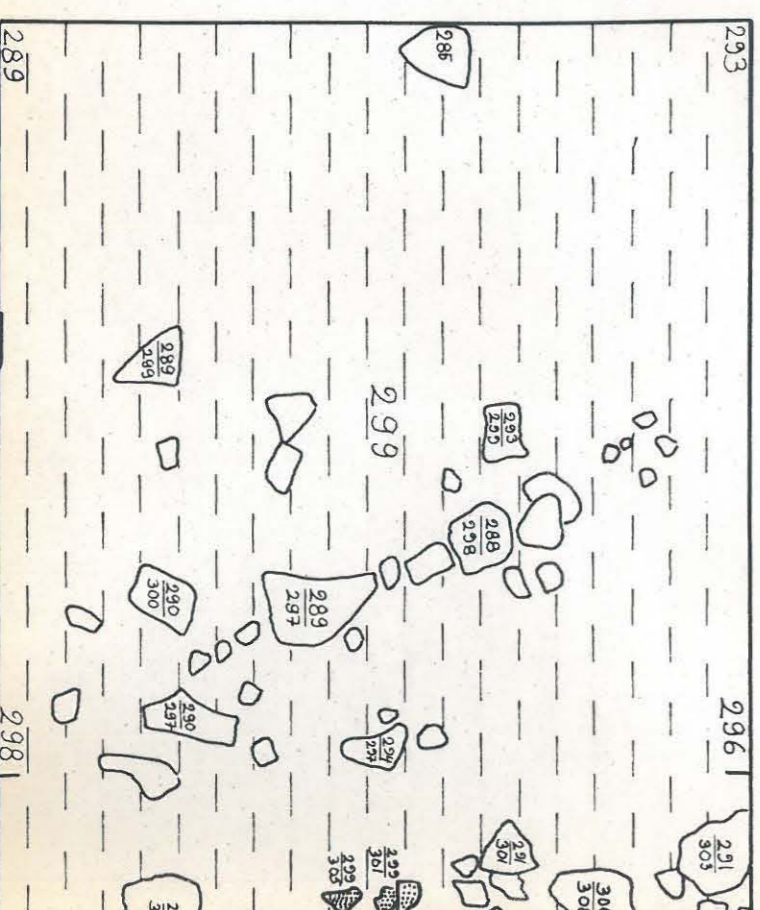
- sora
- nokimaa
- savinen maa
- punertava sora
- maatumut puu
- tiili

A-1

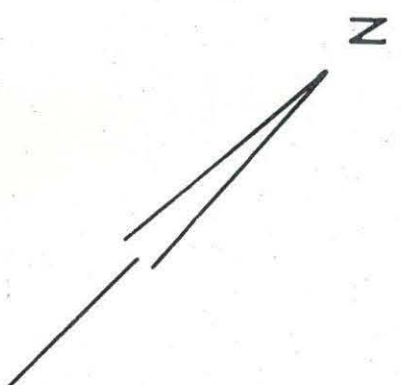
A-5

A-9

EURAJOKI LINNMAA
1979

KARTTA III
KOEJOJA B
TASO I

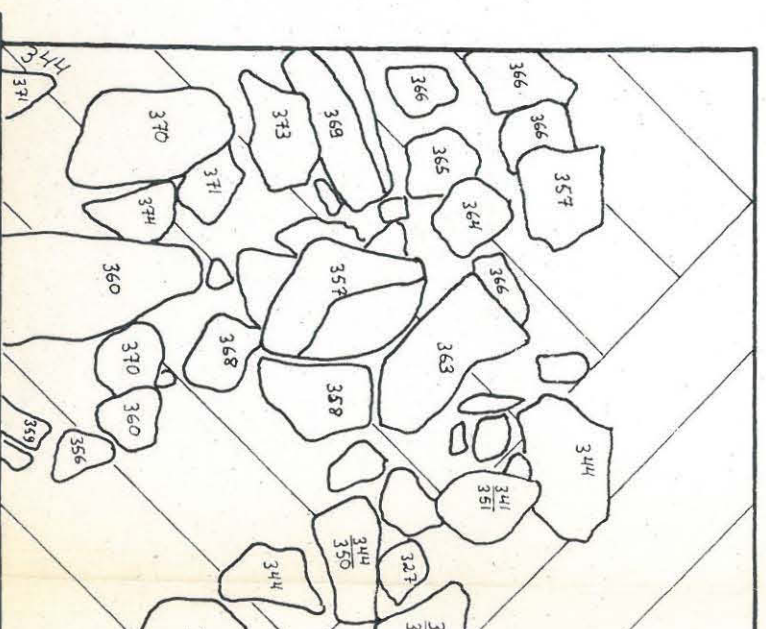

KP = 0 (8,56 m y.m.p.)
MK 1 : 20

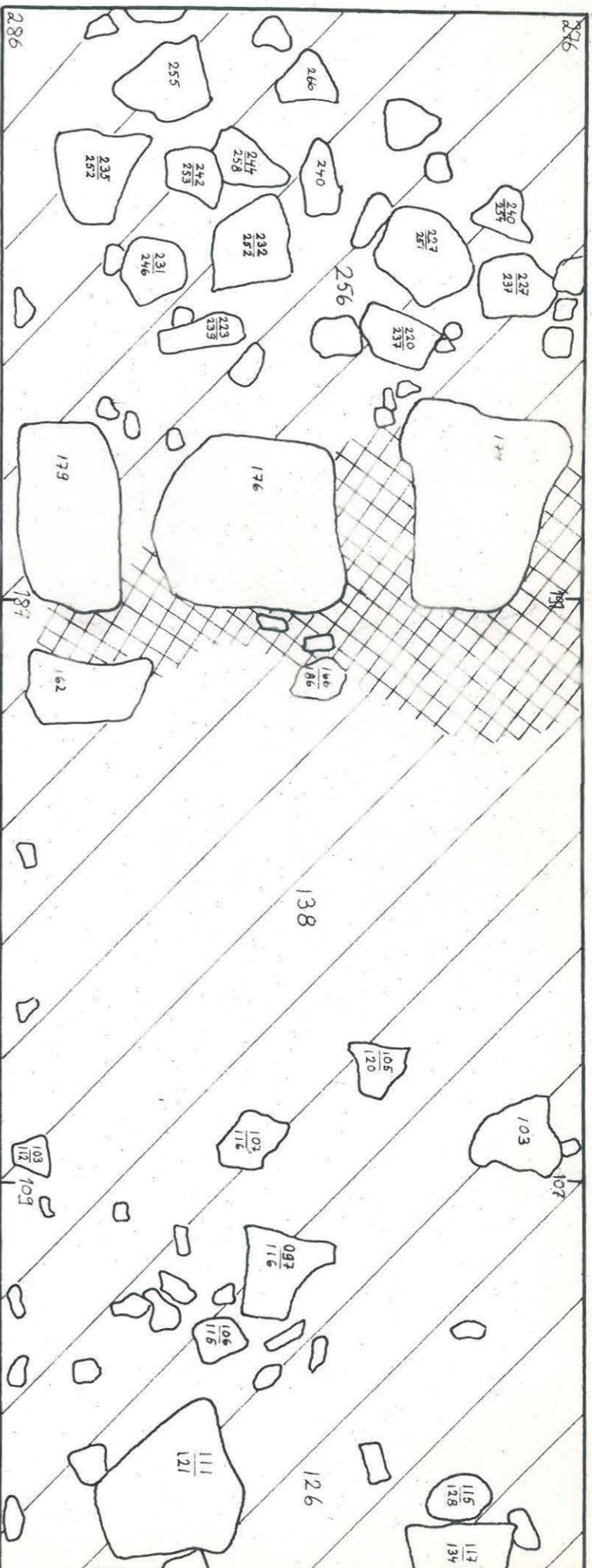

- sora
- nokimaa
- humusmaa
- tiili

B-13

B-4

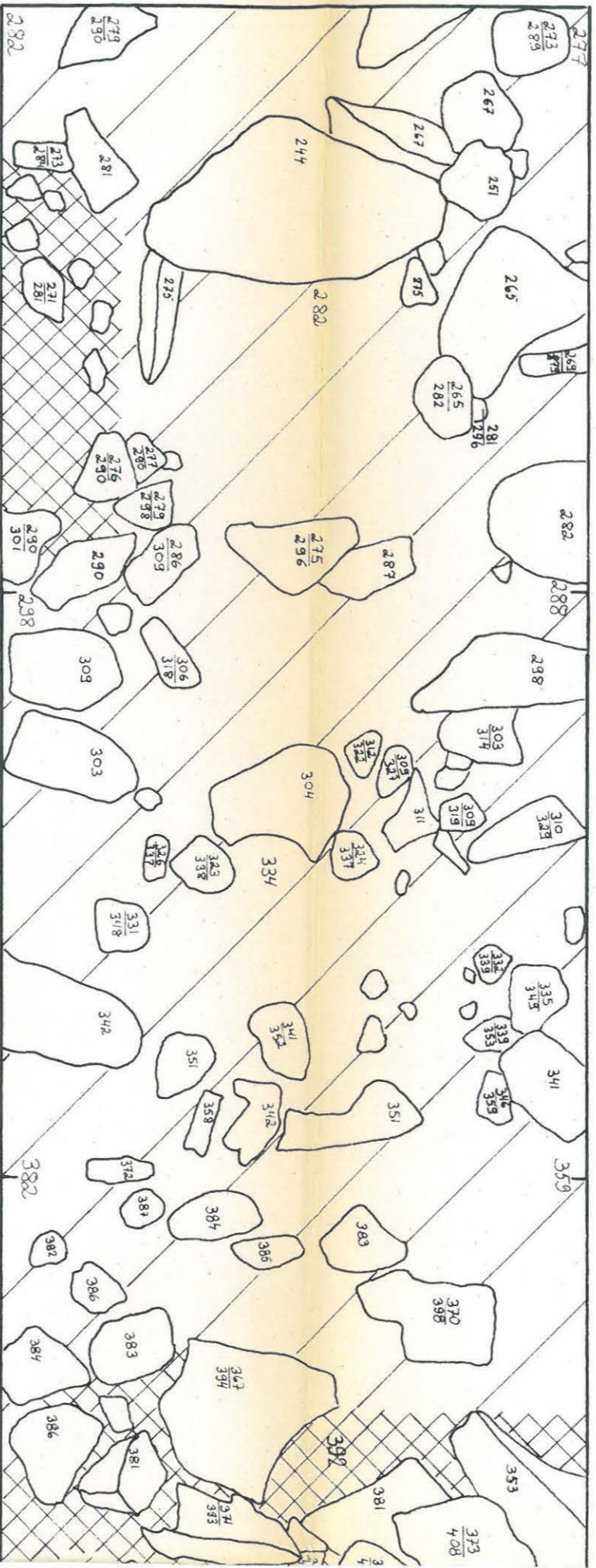
B-3

B-2

B-8

B-7

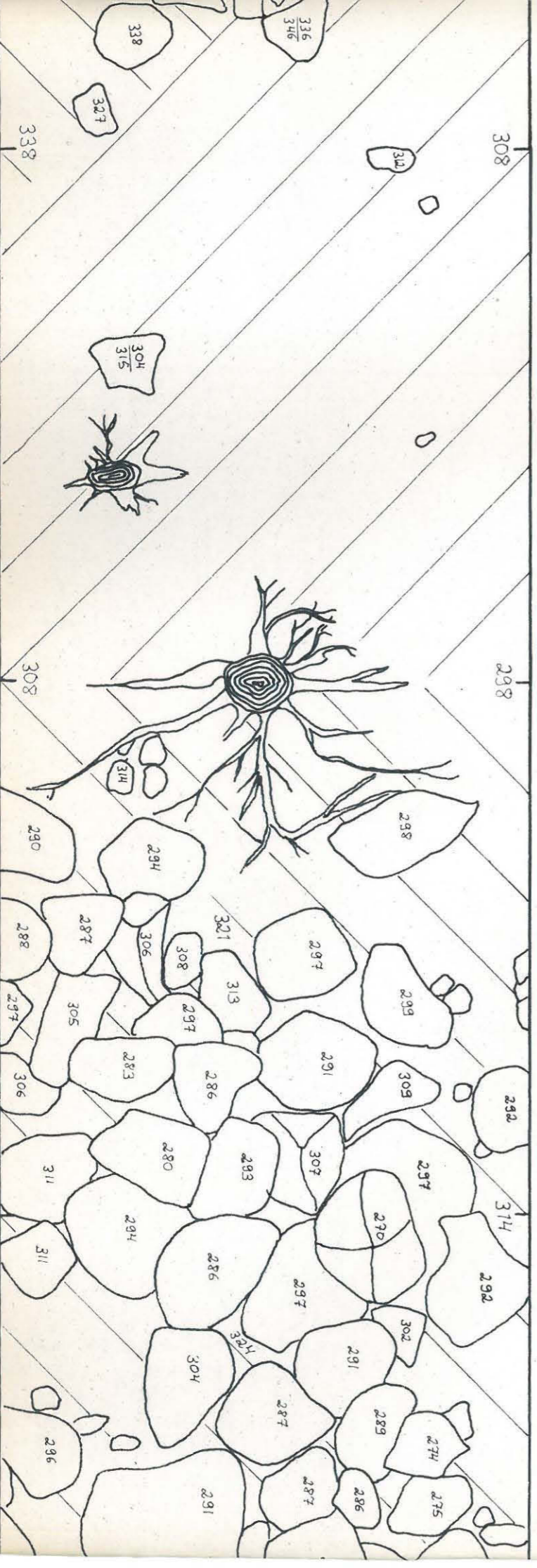
B-6

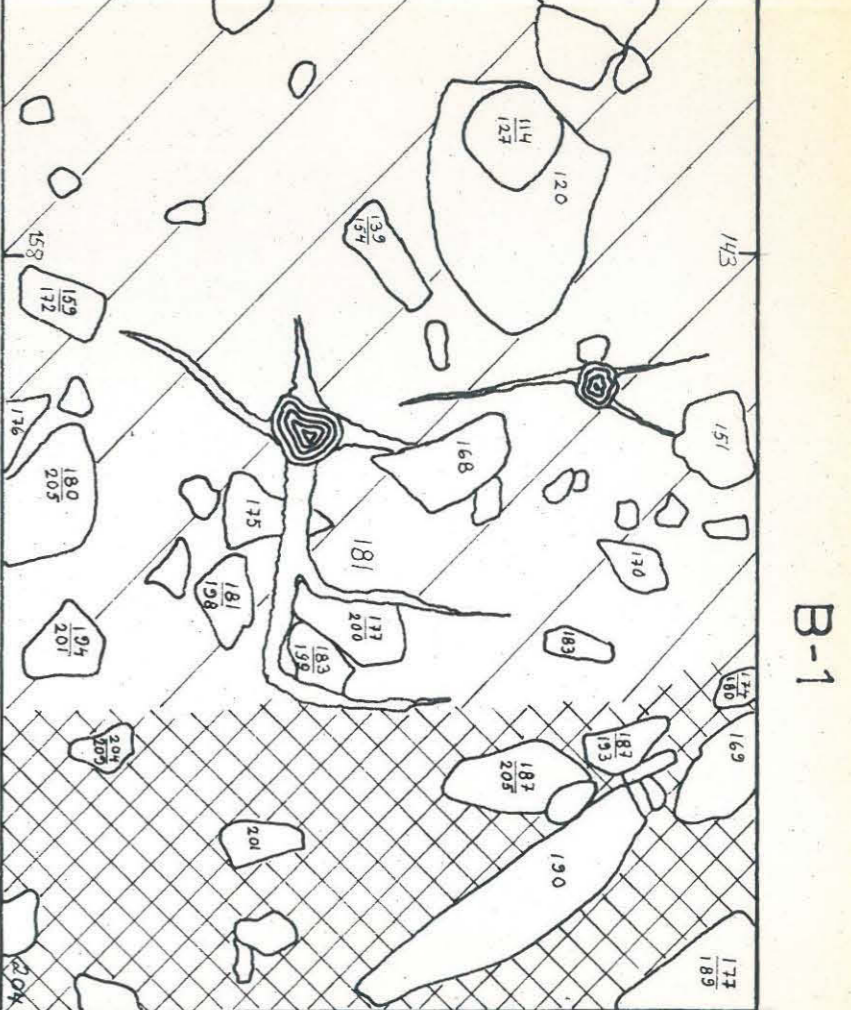

B-12

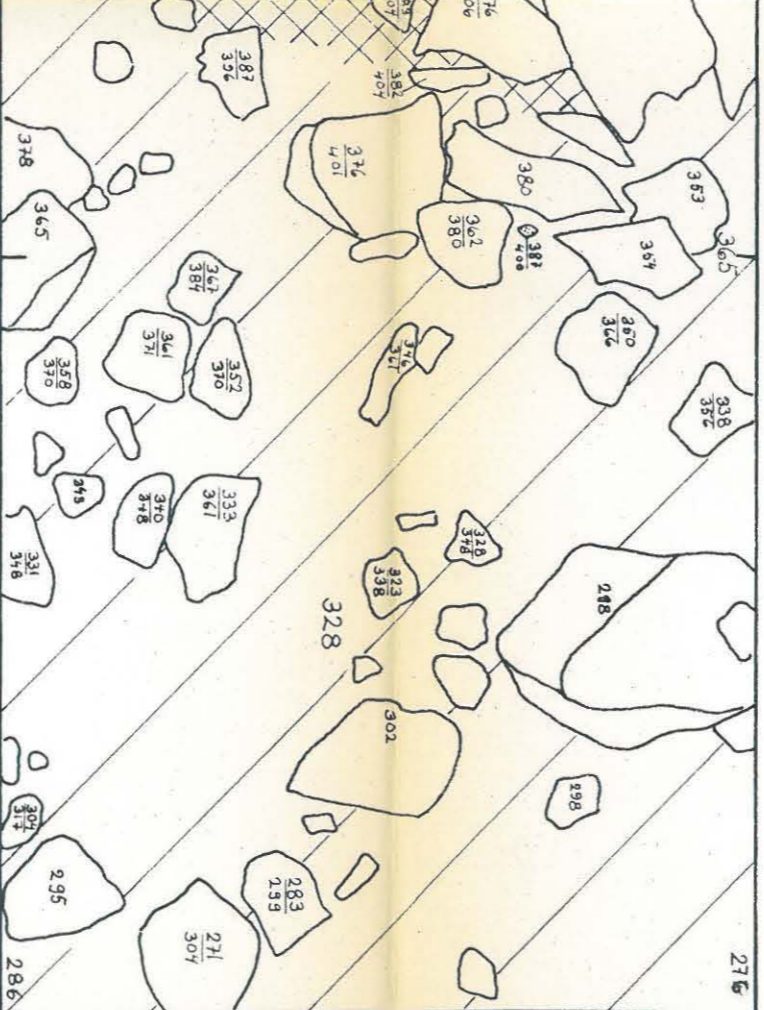
B-11

B-10

B-1

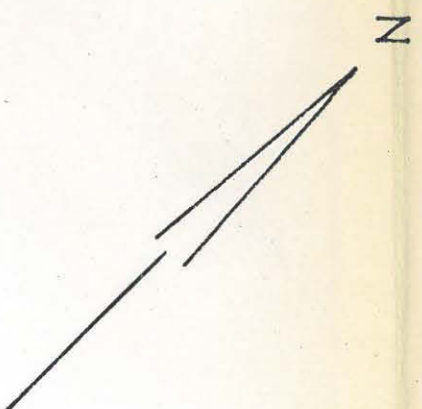
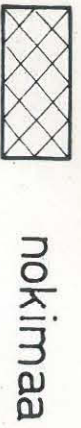
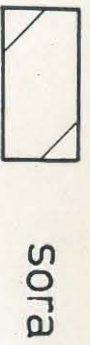
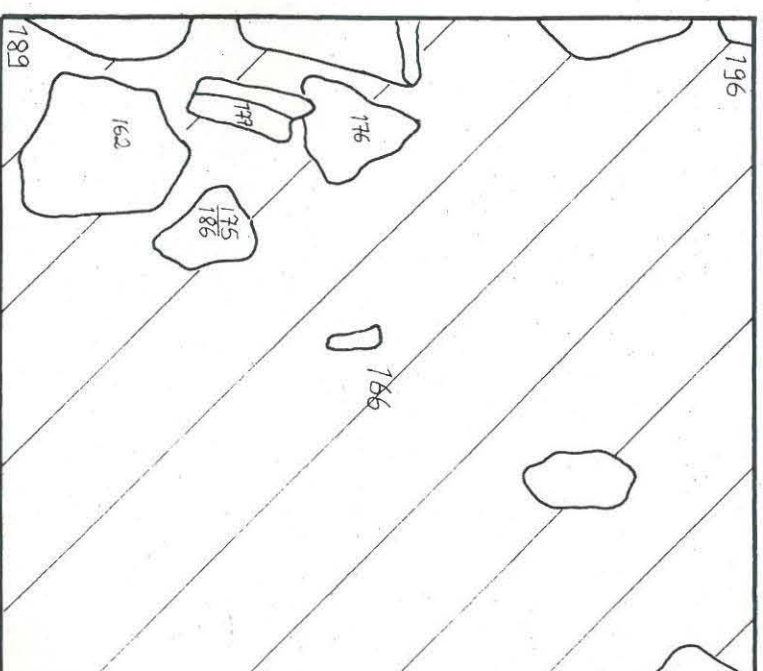
EURAJOKI LINNAA
1979

B-3

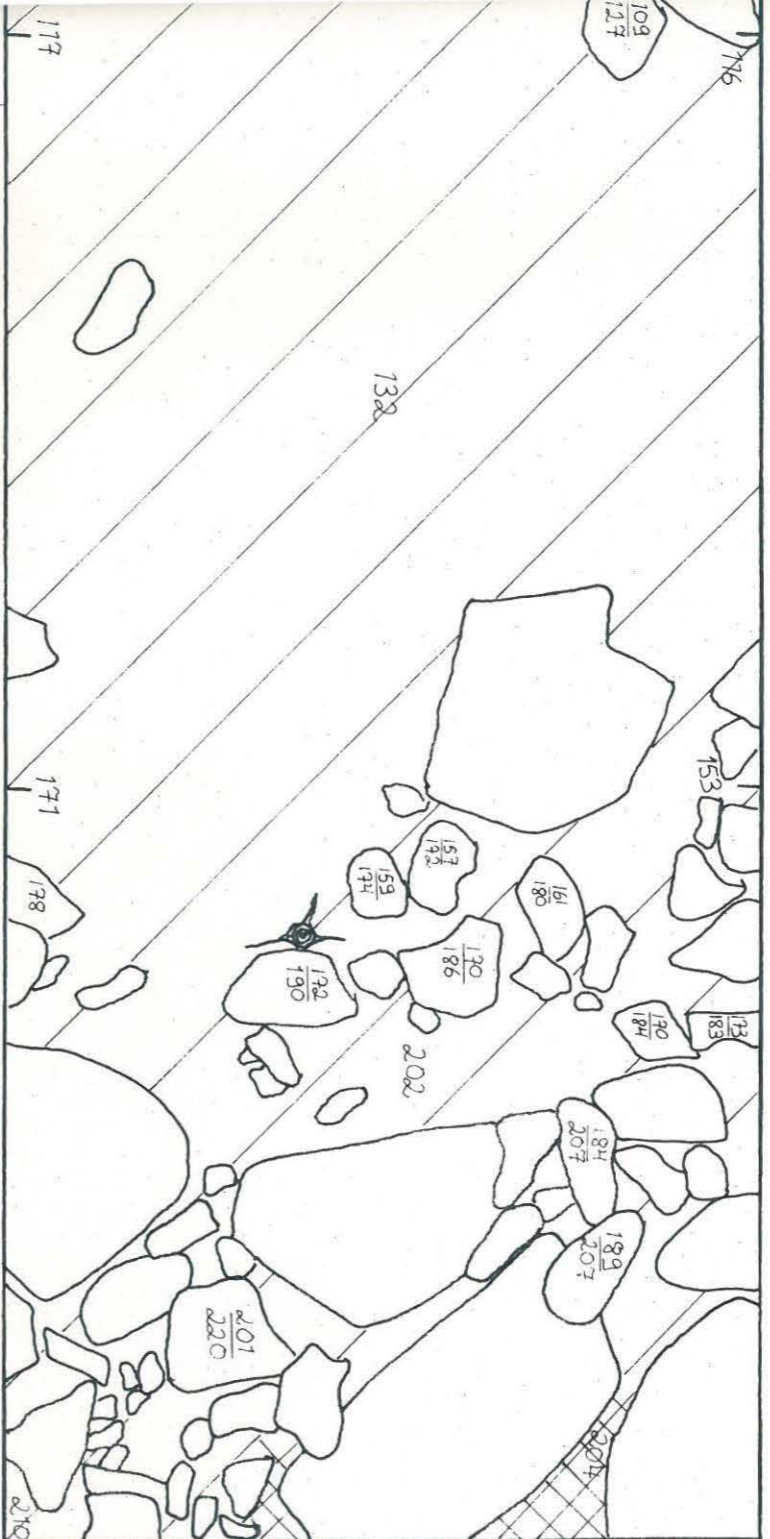
KARTTA IV

KOEOJA B
TASO II

KP = 0 (8,56 m y.m.p.)
MK 1:20

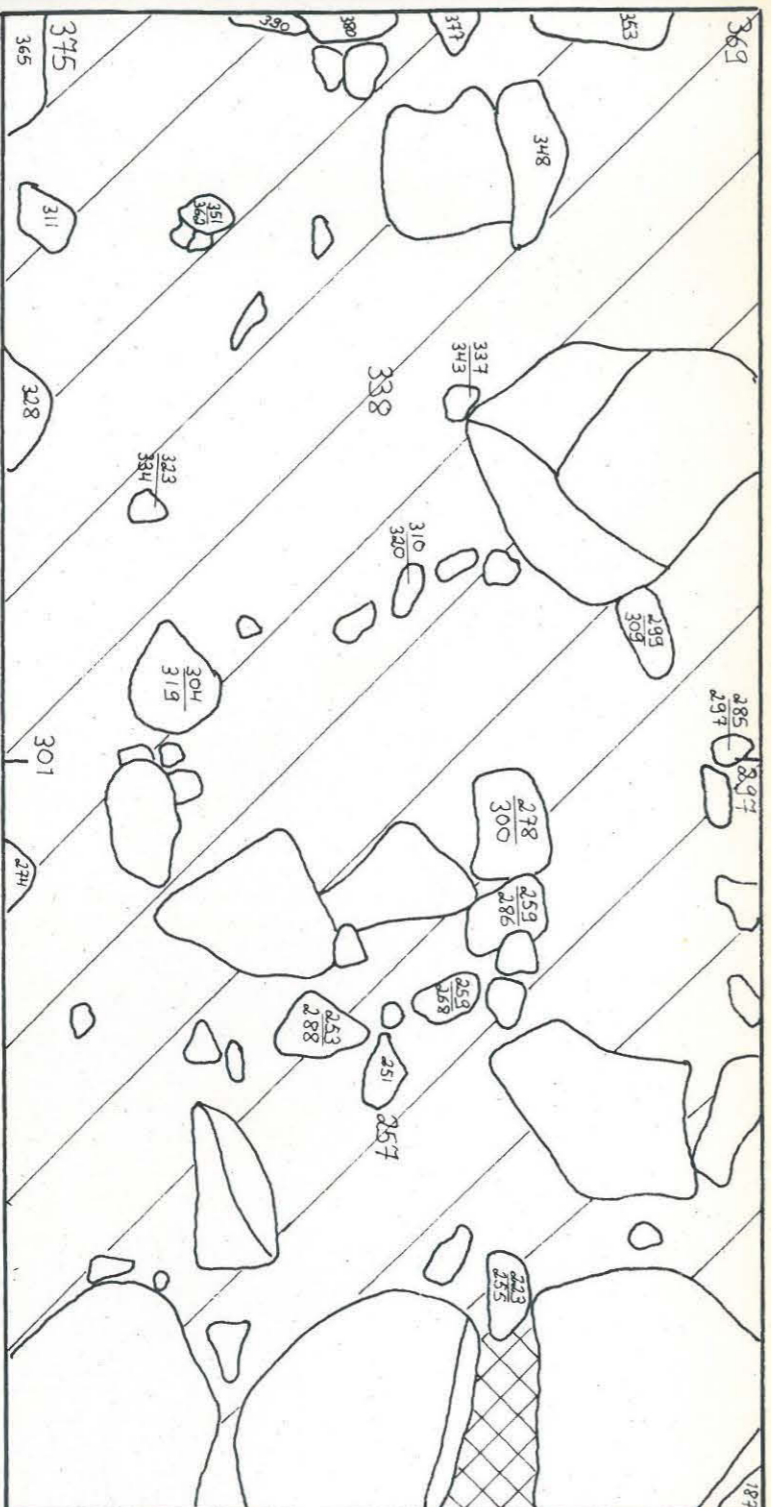

B-2

B-1

B-5

B-4